

УДК 332.135(477)
С-82

Сторонянська Ірина

Регіональний розвиток України: проблеми інтеграції та конвергенції / Ірина Сторонянська. - Львів: ІРД НАН України, 2010. - 324с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»)

ISBN 978-966-02-5919-5

У монографії досліджуються сучасні теоретичні, методологічні та прикладні засади розвитку регіонів в умовах трансформаційної соціально орієнтованої економіки та формування інтегрованого економічного простору держави. Акцентовано увагу на вивченні конкурентних та інтеграційних взаємодій регіонів України в світлі зростання міжрегіональної соціально-економічної диференціації. Запропоновано методику комплексної оцінки міжрегіональних соціально- економічних зв'язків, визначено внутрішні та зовнішні чинники дезінтеграції та проаналізовано асиметрію розвитку регіонів України. Значне місце відведено модернізації підходів до управління процесами міжрегіональної інтеграції та формування конкурентної моделі регіонального розвитку в Україні.

Для науковців, економістів, керівників і практичних працівників органів управління різних рівнів.

Науковий редактор:

доктор економічних наук, професор КРАВЦІВ В. С.

Рецензенти:

**доктор економічних наук, професор Євдокименко В. К.,
доктор економічних наук, професор Мікула Н. А.**

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту регіональних досліджень НАН України
(протокол №10 від 23 грудня 2010 р.)*

ISBN 978-966 02-5919-5

© Сторонянська Ірина, 2010

©Інститут регіональних досліджень НАНУ, 2010

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
Розділ 1. НАУКОВІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	7
1.1. Регіон в системі інтеграційних та конкурентних взаємодій.....	7
1.2. Концептуальні основи міжрегіональної економічної інтеграції.....	20
1.3. Методологія дослідження процесів конвергенції/дивергенції соціально-економічного розвитку регіонів.....	37
1.4. Регулювання регіонального розвитку в умовах посилення соціально-економічної диференціації регіонів України.....	55
Розділ 2. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ АСИМЕТРИЙ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ВЗАЄМОДІЙ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	80
2.1. Методичні підходи до оцінки міжрегіональних соціально-економічних взаємодій.....	80
2.2. Внутрішні та зовнішні чинники міжрегіональної економічної інтегрованості України.....	94
2.3. Масштаби, структура та динаміка міжрегіональної економічної диференціації.....	124
2.4. Оцінка впливу процесів дивергенції регіонів на цілісність економічного простору України.....	136
2.5. Інтелектуально-інноваційний чинник регіонального розвитку України.....	151

Розділ 3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	177
3.1. Формування і розвиток фінансової системи регіону в контексті забезпечення її стійкості.....	177
3.2. Сучасні тенденції формування доходів бюджету регіонів та їх вплив на економічне зростання територій.....	198
3.3. Моделювання оптимальних масштабів податково-бюджетної децентралізації в умовах міжрегіональної диференціації.....	210
Розділ 4. МОДЕРНІЗАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	228
4.1. Організаційні засади регулювання просторового розвитку.....	228
4.2. Формування державної політики міжрегіональної інтеграції та механізми її реалізації.....	236
4.3. Нові інститути реалізації державної регіональної політики на макрорегіональному рівні.....	272
4.4. Напрями удосконалення державної регіональної політики у світлі формування конвергентної моделі регіонального розвитку.....	281
ПІСЛЯМОВА.....	292
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК.....	293

ПЕРЕДМОВА

Збільшення масштабів глобалізації світового господарства і «нова регіоналізація» перетворюють національні регіони на самостійних гравців і спонукають до активізації конкурентних та інтеграційних економічних взаємодій у міжрегіональному і світовому просторі. Така ситуація актуалізує значення міжрегіональної економічної інтегрованості країни, розвинутого внутрішнього ринку країни, єдності її економічного простору, які виступають критеріальними умовами формування конкурентоспроможних у глобальному економічному середовищі (м)регіональних економічних систем.

Розвиток економіки України протягом останнього десятиліття характеризувався двома основними тенденціями: з одного боку, економічне зростання супроводжували диверсифікація форм міжрегіонального співробітництва, активізація процесів міжрегіональної інтеграції та розширенням простору економічних взаємодій регіонів, з іншого, – ринкова трансформація об'єктивно сприяла асиметричності та поляризації розвитку регіонів, що результувалося у «згортання» їх економічного простору. Як наслідок, основними викликами регіональному розвитку України на сучасному етапі є загострення проблеми політичної регіоналізації, порушення принципів ефективної взаємодії між регіонами держави, формування бар'єрів міжрегіонального співробітництва та виникнення локалізованих ринків, високий рівень фрагментарності економічного простору, посилення процесів дивергенції регіонів за рівнем економічного розвитку та якістю життя населення. У таких умовах усе більшої ваги набувають питання посилення економічної інтегрованості та політичної згуртованості українських регіонів як основних чинників формування конвергентної моделі регіонального розвитку, забезпечення єдності економічного простору України, формування потужного внутрішнього ринку, подальшого становлення державності та посилення економічної могутності України.